

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Konin, dnia 9 sierpnia 2018 roku

Sąd Okręgowy w Koninie Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Andrzej Nawrocki

Protokolant: sekr. sąd. Justyna Tomasik

po rozpoznaniu w dniu 26 lipca 2018 roku w Koninie

sprawy z powództwa **M. K., P. K.**

przeciwko **(...) S.A. w K.**

o zapłatę

1. Zasądza od pozwanego (...) S.A. w K. na rzecz powódki M. K. kwotę 2 050 zł (dwa tysiące pięćdziesiąt złotych) z odsetkami ustawowymi od dnia 23.05.2015r. do dnia 31.12.2015r. i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1.01.2016r.do dnia zapłaty.
2. Zasądza od pozwanego (...) S.A. w K. na rzecz powoda P. K. kwotę 5 405 zł (pięć tysięcy czterysta pięć złotych) z odsetkami ustawowymi od dnia 23.05.2015r. do dnia 31.12.2015r. i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1.01.2016r.do dnia zapłaty.
3. Oddala powództwo powodów M. K. i P. K. w pozostałym zakresie.
4. Nie obciąża powodów M. K. i P. K. kosztami procesu.
5. Nakazuje pobrać od pozwanego (...) S.A. w K. na rzecz Skarbu Państwa – Sąd Okręgowy w Koninie kwotę 10 597,69 zł (dziesięć tysięcy pięćset dziewięćdziesiąt siedem złotych sześćdziesiąt dziewięć groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Andrzej Nawrocki

Sygn. akt I CG – G 4/15

UZASADNIENIE

Powódka M. K. wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) SA w K. kwoty 13.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu, z tytułu szkody w postaci osuszenia stawów znajdujących się na nieruchomościach powódki. Natomiast powód P. K. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) SA w K. kwoty 85.241 zł 88 gr wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu, z tytułu szkody w postaci niemożliwości prowadzenia gospodarstwa rolnego i konieczności zmiany uprawianych roślin, w związku z osuszeniem stawów na nieruchomościach oraz obniżeniem poziomu wód gruntowych na których powód prowadzi gospodarstwo rolne za lata 2013 i 2014r. Nadto powodowie wnieśli o orzeczenie odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące powstać w przyszłości w związku z dalszym osuszeniem gruntów stanowiących własność powódki M. K. i szkodami związanym z koniecznością prowadzenia gospodarstwa rolnego przez powoda P. K. w oparciu o mniej dochodową produkcję rolną. Powodowie również

wnieśli o zasądzenie od pozwanego na rzecz każdego z powodów z osobna zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wedle norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwu powodowie wywodzili, że pozwany prowadzi działalność gospodarczą polegającą na wydobywaniu węgla brunatnego w zakładzie (...), położonym w bezpośrednim sąsiedztwie nieruchomości stanowiącej własność powódki w miejscowości G., dla której Sąd Rejonowy w K. prowadzi księgę wieczystą o numerach: (...) i (...), a stanowiących grunty rolne. Powodowie wskazali również, że prace prowadzone w kopalni (...) doprowadziły do osuszenia gruntów rolnych będących własnością powódki, na których powód prowadzi działalność rolniczą, przy czym w latach poprzedzających moment rozpoczęcia oddziaływania pozwanego na gruntach były uprawiane truskawki, cukinia, bób i przeciętny zysk z działalności rolnej rocznie, w przeliczeniu na 1 ha wynosił: z uprawy truskawek 32.304 zł 10 gr; z uprawy bobu 29.832 zł; z uprawy cukinii 23.927 zł. Nadto powodowie wskazali, iż w obrębie działek znajdowały się stawy, które za pomocą aparatury nawadniającej służyły do deszczowania zasiewów, jednakże w 2013r. te źródła wody służące do deszczowania przestały istnieć i od tego czasu powodowie zaprzestali zasiewów warzyw i truskawek, gdyż ich uprawa bez deszczowania nie jest możliwa, natomiast zaczęli obsiewać grunty zbożem. Powodowie wskazali także, iż w stawach hodowali ryby, które wraz z osuszeniem wyginęły, jak również z uwagi na obniżenie poziomu wód gruntowych nastąpił spadek zbiorów siana i pokosów. Powodowie wskazali, iż kolejnym ubytkiem w ich majątku jest utracona wartość aparatury nawadniającej pola uprawne w kwocie 3.043 zł, która to aparatura wskutek wyschnięcia wody uległa uszkodzeniu, zardzewiała i obecnie nie nadaje się do użytku. Nadto powodowie wskazali, iż nie są w stanie określić żądania pozwu w sposób inny, aniżeli zostało to już wskazane, a nadto wskazali, iż kwotę 13.000 zł ustalili na podstawie uznania roszczenia przez pozwaną w toku pertraktacji ugodowych. Natomiast uszkodzona w wyniku osuszenia stawów aparatura nawadniająca pola w postaci pompy turbinowej została nabyta przez powoda jako rzecz używana, sprowadzona z zagranicy. Powodowie wskazali również, iż odszkodowania domagają się za okres do dnia sprzedaży nieruchomości ozn. nr geod. (...) – tj. do dnia 27.08.2014r. (k.2-7,518-520,528-529).

Pozwany (...) SA w K. początkowo uznał roszczenie pozwu co do kwoty 13.000 zł, w związku ze szkodą związaną utratą pożytków z hodowli ryb prowadzonej przez powodów w dwóch naturalnych stawach położonych na nieruchomości powódki. Natomiast w pozostałym zakresie pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powodów kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwany, z uwagi na treść opinii hydrogeologicznej z dnia 5.06.2013r., uznał za uzasadnione roszczenie dotyczące utraty dochodów z prowadzonej hodowli ryb, w związku z obniżeniem poziomu zwierciadła wody, przy czym pozwany uznał za uzasadnione powództwo w tym zakresie i zaproponował powodom jednorazowe odszkodowanie w wysokości 13.000 zł za 15 lat utraty dochodów z hodowli ryb. W ocenie pozwanego obniżenie poziomu wody w poziomie przypowierzchniowym związanym z odwodnieniem prowadzonym przez pozwaną w związku z działalnością eksploatacyjną węgla brunatnego, nie można utożsamiać z odwodnieniem gleby, gdyż aby gleba mogła zostać pozbawiona wody gruntowej musi w swym profilu glebowym wcześniej taką wodę gruntową posiadać. Pozwany wskazał, iż grunty powodów nie są podatne na odwodnienie kopalniane, z uwagi na brak wody gruntowej w profilu glebowym, w związku z czym nie znajduje uzasadnienia twierdzenie pozwu, że przyczyną zaprzestania przez powodów uprawy truskawki, cukinii i bobu jest degradacja użytków rolnych związana z odwodnieniem i prowadzona przez pozwanego eksploatacją węgla brunatnego. Nadto pozwany wskazał, iż z powyższych względów nieuzasadnione jest żądanie zapłaty kosztów aparatury nawadniającej pole uprawne. W ocenie pozwanego sam fakt położenia nieruchomości w bliskim sąsiedztwie odkrywki kopalnianej nie stanowi podstawy do przyjęcia domniemania faktycznego, że szkody na niej powstałe są wynikiem prowadzonych przez pozwaną prac górniczych. Następnie pozwany cofnął swoje oświadczenie w zakresie uznania powództwa co do kwoty 13.000 zł, dotyczące szkody w stawach i wniósł o oddalenie powództwa w całości, w skazując, iż oświadczenie o uznaniu powództwa w tym zakresie zostało złożone przedwcześnie (k.244-247,511-514).

W toku procesu powódka M. K. i powód P. K. wskazali, iż dochodzona kwota 13.000 zł, dotycząca szkody związanej z osuszeniem stawów, obejmuje: utratę hodowanych ryb i pozbawienie możliwości hodowli ryb, koszt rekultywacji, pogłębienia stawów, utwardzenie brzegów oraz koszt odtworzenia stawów i prowadzonej hodowli. Powodowie wskazali przy tym, iż w 2011r. dokonali pogłębienia stawów i utwardzenia brzegów i w związku z tym ponieśli koszt wynajęcia koparki i pracy operatora w kwocie 2.500 zł. Nadto powodowie wskazali, iż w stawach znajdowała się

hodowla karpia w ilości 120 kg, przy czym przy przyjęciu średniej ceny karpia hodowanego w Polsce w kwocie ok. 15 zł za kilogram, szkoda wynosi 1.800 zł. Nadto powodowie wskazali, iż dokonywali regularnego zarybiania stawów, wpuszczając co 2 lata karpia „krocza” w ilości 50 – 60 sztuk, o wartości 200 - 250 zł. (k.762-763,805).

Pozwany (...) SA w K. uznał roszczenie pozwu co do kwoty 2.050 zł, stanowiącej odszkodowanie za szkody związane z hodowlą ryb za 2 lata wskazane w pozwie (k.805).

Sąd ustalił, co następuje:

Pozwany prowadzi działalność górnictwą na podstawie stosownych koncesji Ministra Środowiska Nr (...) z dnia 6.02.2008r. Na podstawie (...) SA Odkrywka (...) na okres 2.03.2014r. 1.03.2020r., zatwierdzonego decyzją Dyrektora Okręgowego Urzędu Górniczego w P. z dnia 28.02.2014r. działka powódki M. K., położona w miejscowości G. gm. W., o powierzchni 5,39 ha, oznaczona numerem geodezyjnym (...) oraz działka powódki położona w miejscowości K. gm. W., o powierzchni 1,4249 ha, oznaczona numerem geodezyjnym (...) znajdowały się w zasięgu oddziaływania (dowód: k.813-868).

Powódka M. K. od 19.05.1997r. jest właścicielem gospodarstwa rolnego położonego w miejscowości G. gm. W., o łącznej powierzchni 5,39 ha, oznaczonego numerami geodezyjnymi działek: (...), (...), (...) objętej księgą wieczystą Sądu Rejonowego w K. (...). Powódka M. K. od dnia 28.08.1992r. do dnia 27.08.2014r. była właścicielem nieruchomości rolnej położonej w miejscowości K. gm. W., o powierzchni 1,4249 ha, oznaczonej numerem geodezyjnym (...), objętej księgą wieczystą Sądu Rejonowego w K. (...) (dowód: k.13-21). Powódka M. K. i jej mąż powód P. K. wspólnie prowadzą i użytkują powyższe gospodarstwo rolne, a dochody osiągnięte z prowadzenia gospodarstwa rolnego wchodziły w skład majątku wspólnego powodów (dowód: zeznania powoda P. K. k.566-567 i powódki M. K. k.567v).

Powódka M. K. w okresie od 2007r. do 2014r. zwracała się z wnioskami o przyznanie płatności w ramach: jednolitej płatności obszarowej, specjalnej płatności obszarowej do powierzchni upraw roślin strączkowych i motylkowych drobnonasiennych, płatności uzupełniającej do powierzchni upraw roślin przeznaczonych na paszę, uprawianych na trwałych użytkach zielnych oraz pomocy finansowej z tytułu wspierania gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (dowód: k.119-184).

Powódka M. K. w ramach płatności za: - 2014r. otrzymała kwotę 5.346 zł 81 gr w ramach systemów wsparcia bezpośredniego oraz kwotę 1.050 zł 73 gr z tytułu wspierania gospodarowania; - 2013r. otrzymała kwotę 5.683 zł 91 gr w ramach systemów wsparcia bezpośredniego oraz kwotę 1.050 zł 73 gr z tytułu wspierania gospodarowania; - 2012r. otrzymała kwotę 6.503 zł 20 gr w ramach systemów wsparcia bezpośredniego oraz kwotę 1.050 zł 73 gr z tytułu wspierania gospodarowania; - 2011r. otrzymała kwotę 6.609 zł 06 gr w ramach systemów wsparcia bezpośredniego oraz kwotę 1.050 zł 73 gr z tytułu wspierania gospodarowania; - 2010r. otrzymała kwotę 5.759 zł 50 gr w ramach systemów wsparcia bezpośredniego oraz kwotę 1.050 zł 73 gr z tytułu wspierania gospodarowania; - 2009r. otrzymała kwotę 5.541 zł 12 gr w ramach systemów wsparcia bezpośredniego oraz kwotę 1.050 zł 73 gr z tytułu wspierania gospodarowania; - 2008r. otrzymała kwotę 3.610 zł 04 gr w ramach systemów wsparcia bezpośredniego oraz kwotę 1.050 zł 73 gr z tytułu wspierania gospodarowania (dowód: k.185-234).

W dniu 15.07.2009r. została zawarta pomiędzy powódką M. K. a F.W. DA – KO D. K. w C. umowa kontraktacyjna nr 6, zgodnie którą powódka jako dostawca oświadczyła, że jest właścicielem plantacji owoców miękkich – truskawek i zobowiązała się dostarczyć całkowitą ilość tych owoców zebranych z działki o numerze (...) o powierzchni 0,25 ha. W 2009r. powód P. K., w ramach zawartej przez powódkę umowy kontraktacyjnej nr 8, dostarczał F.W. DA – KO D. K. w C. truskawki. Również w 2008r. powód P. K. dostarczał F.W. DA – KO D. K. w C. truskawki (dowód: k.28-30,46-59,60-66).

Następnie w dniu 22.06.2010r. została zawarta pomiędzy powódką M. K. a Firmą (...) K. K. w B. umowa kontraktacyjna nr (...), zgodnie z którą powódka jako dostawca oświadczyła, że jest właścicielem plantacji owoców miękkich – truskawek i zobowiązała się dostarczyć całkowitą ilość tych owoców zebranych z działki o numerze (...)

o powierzchni 0,25 ha. W 2010r. powód P. K., w ramach zawartej przez powódkę umowy kontraktacyjnej nr (...), dostarczał Firmie (...) K. K. w B. truskawki. Również w 2011r. powód P. K. dostarczał Firmie (...) K. K. w B. truskawki (dowód: k.31-33,34-40,41-45).

Powód P. K. na nieruchomości rolnej położonej w miejscowości K. gm. W., o powierzchni 1,4249 ha, oznaczonej numerem geodezyjnym (...) do czasu sprzedaży tej działki, tj. do dnia 27.08.2014r. – w 2014r. posiał pszenicę ozimą, a w 2013r. posiał pszenżyto ozime. W 2012r. na części tej działki w K. powód posiał grykę, a na pozostałej części powód posiał mieszankę zbożową (dowód: zeznania powoda P. K. k.566-567 i powódki M. K. k.567v).

Natomiast w gospodarstwie rolnym położonym w miejscowości G. gm. W. – na części działki nr (...) w 2012r. była łąka; na części tej działki powód posiał zboża, a na pozostałej części tej działki powód uprawiał truskawki. Następnie w 2013r. powód posiał na części tej działki żyto, a na pozostałej części powód uprawiał truskawki, a w 2014r. powód na całej działce nr (...) posiał gorczycę. Natomiast na działce nr (...), położonej w miejscowości G. gm. W., w 2012r. powód posiał bób oraz cukinię, przy czym pozyskaną cukinię powód dostarczył P. M.. W 2013r. na tej działce powód w połowie posiał pszenicę zimową a w połowie posiał mieszankę zbożową letnią, a w 2014r. powód posiał na tej działce, na całej powierzchni, mieszankę zbożową. Powód truskawki uprawiał od 2007r. do 2012r., bób uprawiał od 2011r. do 2012r., a cukinię uprawiał w 2012r. Powódka w 2013r. sprzedała żyto w ilości 5,7 tony oraz pszenicę-paszową w ilości 3,68 tony. Natomiast w 2014r. powódka sprzedała pszenicę w ilości 5,54 tony (dowód: k. 68,69 oraz zeznania świadków: P. M. k.535v-536, M. G. k.537, J. C. (1) k.552, M. F. k.552v-553 i zeznania powoda P. K. k.566-567 i powódki M. K. k.567v).

Powodowie na działkach położonych w miejscowości G. ozn. geod. (...) i (...) mieli 2 stawy o pow. ok. 6 arów i 9 arów. W stawach tych powodowie hodowali ryby na własne potrzeby, przy czym powodowie zarybiali te stawy rybami, w tym karpem „kroczek” (dowód: zeznania powoda P. K. k.566-567 i powódki M. K. k.567v).

Powodowie wodę do podlewania swoich upraw: truskawek, bobu i cukinii pobierali ze swoich 2 stawów, znajdujących działkach położonych w miejscowości G. ozn. geod. (...) i (...) (dowód: zeznania świadków: L. P. (1) k.536, M. G. k.537, J. C. (1) k.552, M. F. k.552v-553 i zeznania powoda P. K. k.566-567 i powódki M. K. k.567v).

Pobór wody przez powodów dla celów deszczowania upraw musiał przekraczać wówczas 5 m³ na dobę i szacunkowo w okresie deszczowania wynosił od 100 do 200 m³ na dobę (dowód: opinia Instytutu (...) w F. k.591-645,678-683,703,751-752). Powodowie nigdy nie występowali o uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego na pobór wody w takich ilościach i nie dysponują decyzją administracyjną w tym przedmiocie (k.700).

Powód dla nawadniania swoich upraw zakupił sprzęt w postaci: używanej pompy, nowego węża o łącznej długości 120 m w 6 odcinkach, nowego węża ssącego ze „smokiem” i zaworem zwrotnym, używane 3 armatki wodne. Powyższy sprzęt służący do nawadniania obecnie nie jest używany i „nie zarabia na siebie” (dowód: zeznania powoda P. K. k.566-567 i powódki M. K. k.567v).

Powódka M. K. pismem z dnia 21.11.2011r. zwróciła się do pozwanego o odszkodowanie, z uwagi na osuszenie stawów, z których woda służyła do nawadniania upraw truskawek, cukinia, bobu. W dniu 30.11.2011r. został sporządzony protokół uzgodnień, w których stwierdzono, iż stawy powódki były zarybione i służyły do podlewania warzyw, przy czym obecnie w stawach są resztki wody (dowód: k.235,237).

Następnie w dniu 28.05.2013r. został sporządzony protokół uzgodnień, w których stwierdzono, iż stawy są suche, częściowo zarośnięte trawą i trzciną, woda była głównie wykorzystywana do podlewania warzyw (cukinia, bób i truskawka), a właściciel oczekuje odszkodowania w kwocie 50.000 zł. Pozwany pismem z dnia 7.06.2013r. poinformował powódkę o swoim stanowisku i zaproponował powódce jednorazowe odszkodowanie w łącznej wysokości 13.000 zł za osuszenie stawów i pozbawienie możliwości hodowli ryb na własny użytek przez okres 15 lat. Powódka pismem z dnia 19.06.2013r. poinformowała pozwanego, że nie zgadza się z jego stanowiskiem i podtrzymała swoje stanowisko zgodnie z protokołem uzgodnień z dnia 28.05.2013r. (dowód: k.22,23,24,239,258).

Powodowie, reprezentowani przez pełnomocnika, pismem z dnia 6.07.2014r. wezwali pozwanego do zapłaty kwoty 85.241 zł 88 gr wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie stanowiącej odszkodowanie z tytułu utraconych pożytków z upraw warzyw i innych gatunków roślin. W odpowiedzi pozwany pismem z dnia 6.08.2014r. ponownie zaproponował powódce jednorazowe odszkodowanie w łącznej wysokości 13.000 zł za osuszenie stawów i pozbawienie możliwości hodowli ryb na własny użytek przez okres 15 lat (dowód: k.25,236).

Następnie pismem z dnia 9.10.2014r. powodowie, reprezentowani przez pełnomocnika, wezwali pozwanego do zapłaty kwoty 115.241 zł 88 gr, na którą składały się kwoty: - 30.000 zł z tytułu wysuszenia stawów; - 82.198 zł 88 gr z tytułu utraty i braku możliwości dalszego prowadzenia gospodarstwa rolnego na którym uprawiane były truskawki, bób, cukinia, pszenica, pszenżyto, mieszanka zbożowa oraz uprawiana łąka; - 3.043 zł z tytułu uszkodzenia aparatury nawadniającej w związku z wyschnięciem stawów. Pozwany pismem z dnia 22.10.2014r. ponownie zaproponował zawarcie ugody w zakresie naprawy szkody związanej z osuszeniem stawów i pozbawieniem możliwości hodowli ryb na własny użytek i zapłatę jednorazowego odszkodowania w kwocie 13.000 zł, jak również poinformował, że dalsze roszczenia odszkodowawcze dotyczące utraty możliwości dalszego prowadzenia gospodarstwa rolnego w zakresie uprawy truskawek, bobu, cukinii, pszenicy, pszenżyta, mieszanki zbożowej, łąki oraz uszkodzenie aparatury nawadniającej pozwany uważa za nie udowodnione, a tym samym bezpodstawne (dowód: k..26-27, 237-238).

W latach 2013r. i 2014r. nieruchomość powódki M. K. położona w miejscowości G. gm. W., o powierzchni 5,39 ha, oznaczona numerem geodezyjnym (...), objęta księgą wieczystą Sądu Rejonowego w K. (...) oraz nieruchomości rolne położona w miejscowości K. gm. W., o powierzchni 1,4249 ha, oznaczona numerem geodezyjnym (...), objęta księgą wieczystą Sądu Rejonowego w K. (...) znajdowały się w zasięgu oddziaływania leja depresji wód gruntowych Odkrywki T. i były w tych latach głęboko odwodnione wskutek drenującego działania leja depresji. Analiza przebiegu zmian położenia zwierciadła wody gruntowej wskazuje, że wyraźne i trwałe obniżenia zwierciadła wody gruntowej miało początek na przełomie 2011i 2012r., przy czym w tym okresie nastąpiło również obniżenie poziomu wody poniżej dna studni kopanych w rejonie wsi G.. Od 2011r. obserwowano w obrębie G. stopniowy zanik wód powierzchniowych w licznych stawach i w oczkach wodnych, co było skutkiem obniżania się poziomu wody gruntowej w utworach trzeciorzędowych, a całkowity zanik wód powierzchniowych w rejonie wsi G. nastąpił w 2013r. (dowód: opinia Instytutu (...) w F. k.591-645,678-683,703,751-752).

W analizie wartości strat plonów na gruntach ornych powódki w uprawie polowej uwzględniono gleby o typie gospodarki wodnej opadowo-gruntowo-wodnej należące do kompleksu 9. Gospodarstwo rolne powodów jest gospodarstwem o profilu roślinnym, przy czym według danych z wniosków o przyznanie płatności skierowanych do (...) powierzchnia użytków rolnych (bez trwałych użytków zielonych) w latach 2007-2012 wynosiła 4,92 ha a w latach 2013-2014 wynosiła 5,28 ha. W gospodarstwie rolnym powodów, za wyjątkiem faktur ze sprzedaży truskawek z lat 2008-2011, brak było materiałów dokumentujących produkcję sprzedaną i dochód z tej sprzedaży, jak również nie prowadzono ewidencji zakupu i zużycia środków produkcji oraz ewidencji zużycia środków ochrony roślin. Z tych względów wykorzystano dane statystyczne GUS oraz kalkulacje opłacalności produkcji roślinnej, natomiast w odniesieniu do truskawek przyjęto udział plonu sprzedanego w obrocie hurtowym i w obrocie detalicznym odpowiednio: 2/3 i 1/3, przy czym wynikało to pośrednio z faktur sprzedaży truskawek (dowód: opinia Instytutu (...) w F. k.591-645,678-683,703,751-752).

Powodowie do 2012r. uprawiali truskawki na powierzchni 0,25 ha, w konturze gleb o gospodarce opadowo-retencyjnej, przy czym plantacja była nawadniana systemem deszczownianym. Niedobory wodne na plantacjach truskawki w rejonach, gdzie suma roczna opadów wynosi 550 mm dla odmian o różnej porze dojrzewania wynoszą ok. 1600-2200 m³ ha (160-220 mm). W warunkach uprawy truskawek na powierzchni 0,25 ha oznaczało to pobór wody w ilości około 400-550 m³ ha w sezonie wegetacyjnym w roku przeciętnym. Również do 2012r. w gospodarstwie powodów uprawiany był bób na świeże nasiona na powierzchni 0,2-0,35 ha (przyjęto 0,3 ha), przy czym uprawa była nawadniana systemem deszczownianym, a plon – w warunkach nawodnień średnio 10 t ha - sprzedawano w obrocie hurtowym. Do określenia strat dochodów z powodu likwidacji nawadniania upraw truskawek zastosowano kalkulacje opłacalności produkcji rolnej w latach 2013-2014 opracowane przez (...) Ośrodek Doradztwa Rolniczego w B., a w

przypadku uprawy bobu przyjęto plony i koszty uprawy tej rośliny na zielone ziarno (dowód: opinia Instytutu (...) w F. k.591-645,678-683,703,751-752).

W gospodarstwie rolnym powodów nie było stałego ujęcia wody do nawodnień i woda do nawodnień upraw rolniczych była pobierana ze stawów występujących na gruntach gospodarstwa, przy czym były to zbiorniki wodne występujące w obniżeniach terenowych i zasilane dopływem wód gruntowych. W gospodarstwie rolnym powodów stosowano nawodnienia deszczowniane w systemie przenośnym, w skład którego wchodziła pompa wodna z napędem walcem odbioru mocy z ciągnika oraz trzech przenośnych zraszaczy P. typu ZM 22 i zestawu węży do pobierania i tłoczenia wody, przy czym ten przenośny zestaw mógł służyć do nawodnień upraw na stosunkowo małych powierzchniach. Powyższy sprzęt, który był zakupiony jako używany, jest sprawny ale jest całkowicie zamortyzowany (dowód: opinia Instytutu (...) w F. k.591-645,678-683,703,751-752).

Powierzchnia łączna gleb na których w gospodarstwie rolnym powodów wystąpiły straty plonów wskutek głębokiego odwodnienia wynosiła 2,5594 ha i do gleb tych zaliczono gleby kompleksu 9 oraz część gleb na działce (...) o powierzchni 0,49 ha, znajdujące się poza konturem gleb kompleksu 9. Ocenę strat wykonano na podstawie strat wartości plonu możliwego do uzyskania w gospodarstwie, przy czym metoda ta ma charakter uproszczony. Natomiast na glebach płowych kompleksu 6 – działka nr (...) w obrębie G. oraz kompleksu 5 – działka nr (...) w obrębie K. - nie wystąpiły straty plonów wskutek ich głębokiego odwodnienia, gdyż pierwotnie w tych glebach poziom zwierciadła wody gruntowej znajdował się w okresie wegetacyjnym poniżej strefy korzeniowej. Ocena wielkości spadku produktywności i wartości rekompensaty za powstałą szkodę na użytkach rolnych, które znajdowały się w zasięgu oddziaływania leja depresji, ze względu na złożoność problemu może być wykonana wyłącznie metodą szacunkową przy przyjęciu i akceptacji szeregu założeń upraszczających. Straty plonów w użytkach zielonych i na gruntach ornych spowodowane głębokim odwodnieniem terenu w ww. zakresie będą występować również w następnych latach – tak długo, jak długo grunty gospodarstwa powodów będą się znajdować w zasięgu oddziaływania leja depresji Odkrywki T., przy czym wartość tych strat będzie zależna od aktualnych środków produkcji i płodów rolnych (dowód: opinia Instytutu (...) w F. k.591-645,678-683,703,751-752).

Uwzględniając przeciętny poziom prądotekniki (nawożenie i poziom użytkowania łąk) w gospodarstwie oraz rodzaj gleb i naturalne warunki wodne przed odwodnieniem, potencjał produkcyjny siedlisk łąkowych w gospodarstwie powodów przyjęto równy przeciętnym plonom siana w Województwie (...) w latach 2013-2014 i taka wartość została przyjęta za podstawę do obliczenia strat plonu z powodu odwodnienia w latach 2013-2014. Straty plonów wskutek odwodnienia w użytkach zielonych w latach 2013-2014 przyjęto równe 30%. Wartość tę określono szacunkowo, w oparciu o ogólną wiedzę, uwzględniając typ siedliska łąkowego i rodzaj gleb oraz warunki wodne przed odwodnieniem, warunki agroklimatyczne regionu, stosowany poziom prądotekniki w gospodarstwie powodów, przy czym dla wyceny wartości siana i wartości strat plonu przyjęto ceny siana uzyskiwane w poszczególnych latach przez rolników w obrocie targowiskowym w Województwie (...) (dowód: opinia Instytutu (...) w F. k.591-645,678-683,703,751-752).

Na gruntach ornych uprawiane były głównie zboża: pszenica, pszenżyto, mieszanka zbożowa jara, a także żyto gorczyca i gryka, przy czym z uwagi na dominację zbóż i zmienność powierzchni upraw do analizy przyjęto uproszczoną strukturę upraw, obejmującą pszenicę, pszenżyto i mieszankę zbożową jarą (w uproszczonym zmianowaniu 1:1:1). Uwzględniając typ i gatunek gleb, warunki wodne na gruntach ornych przed odwodnieniem oraz poziom nawożenia i agrotechniki, przeciętny poziom strat w latach 2013-2014 z powodu odwodnienia w uprawach polowych oszacowano na 20%, przy czym do wyceny wartości plonu zbóż i wartości strat plonu przyjęto ceny zbóż uzyskiwane w poszczególnych latach przez rolników w obrocie targowiskowym w Województwie (...), a ze względu na brak notowań cen mieszanki zbożowej w obrocie targowiskowym, przyjęto ceny owsa (dowód: opinia Instytutu (...) w F. k.591-645,678-683,703,751-752).

W konsekwencji wartość strat w produkcji roślinnej w latach 2013-2014 z powodu odwodnienia trwałych użytków zielonych wywołanego oddziaływaniem leja depresji Odkrywki T. określono na kwotę 914 zł 70 gr. Natomiast wartość strat sumaryczna w produkcji roślinnej - użytki zielone i uprawy polowe – w warunkach braku nawodnień w latach 2013-2014 z powodu odwodnienia spowodowanego oddziaływaniem leja depresji Odkrywki T. określono na kwotę

4.490 zł 30 gr. W warunkach braku nawodnień uprawa truskawek i bobu na glebach gospodarstwa nie byłaby opłacalna (dowód: opinia Instytutu (...) w F. k.591-645,678-683,703,751-752).

Natomiast wartość strat sumaryczna w produkcji roślinnej - użytki zielone i uprawy polowe oraz nawadniane uprawy truskawek i bobu na zielone ziarno - w latach 2013-2014 z powodu odwodnienia spowodowanego oddziaływaniem leja depresji Odkrywki T. określono na kwotę 21.789 zł 90 gr. Wówczas jednak pobór wody przez powodów dla celów deszczowania upraw musiał przekraczać 5 m³ na dobę i szacunkowo w okresie deszczowania wynosił od 100 do 200 m³ na dobę, co oznacza, iż powodowie winni posiadać pozwolenie wodnoprawne na taki pobór wody (dowód: opinia Instytutu (...) w F. k.591-645,678-683,703,751-752).

Nadto powodowie w 2012r. podjęli próbę uprawy cukinii na powierzchni 0,55 ha, a w późniejszych latach planowali zwiększenie powierzchni tej uprawy do 0,95 ha, jednakże w warunkach braku ujęcia wody i braku pozwolenia wodnoprawnego oraz posiadanego sprzętu możliwość realizacji tych planów była mało realna. Nadto uprawę cukinii rozpoczęto w roku, w którym wystąpiły już wyraźne objawy drenującego działania leja depresji w rejonie G., co w warunkach braku ujęcia wody do nawodnień nie może być uznane za działanie racjonalne (dowód: opinia Instytutu (...) w F. k.591-645,678-683,703,751-752).

Marszałek Województwa (...) zawiadomieniem z dnia 7.12.2017r. zawiadomił o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie udzielenia pozwanemu pozwolenia wodnoprawnego na długotrwałe obniżenie poziomu zwierciadła wody podziemnej spowodowane odwodnieniem Zakładu (...). Marszałek Województwa (...) decyzją z dnia 28.12.2017r. udzielił pozwanemu pozwolenia wodnoprawnego na długotrwałe obniżenie poziomu zwierciadła wody podziemnej spowodowane odwodnieniem Zakładu (...), jednakże powyższa decyzja nie jest ostateczna, gdyż zostały od niej wniesione odwołania, przy czym od dnia 1.01.2018r. Marszałek Województwa (...) utracił właściwość do wydawania pozwoleń wodnoprawnych (dowód: k.750,869).

Zgodnie z ofertą z dnia 12.02.2018r. koszt wykonania studni głębinowej do 100 m w miejscowości G. gm. W. wynosi netto 56.980 zł, do której należy doliczyć 23 % podatku VAT (dowód: k.804).

Powód P. K. wraz z J. C. (1), Z. G., J. I., M. W. zawiadomieniem o popełnieniu wykroczenia z dnia 5.04.2018r., skierowanym do Komisariatu Policji w K., zawiadomili o popełnieniu przez członków zarządu i pracowników (...) SA czynu polegającego na długotrwałym obniżaniu poziomu zwierciadła wody podziemnej spowodowane odwodnieniem Zakładu (...) bez wymaganego pozwolenia wodnoprawnego tj. czynu uzasadniającego podejrzenie popełnienia wykroczenia z art. 476 ust. 1 ustawy z dnia 20.07.2017r. – Prawo wodne (dowód: k.870-872).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie:

zeznań świadków: P. M. (k.535v-536), L. P. (1) (k.536), M. G. (k.537), J. C. (1) (k.552), M. F. (k.552v-553), częściowo zeznań powoda P. K. (k.566-567) i powódki M. K. (k.567v), jak również na podstawie opinii Instytutu (...) w F. (k.591-645,678-683,703,751-752) oraz dokumentów: odpisu zwykłego księgi wieczystej Sądu Rejonowego w K. (...) (k.13-17), odpisu zwykłego księgi wieczystej Sądu Rejonowego w K. (...) (k.18-21), protokołu uzgodnień (k.22), pism pozwanego z dnia 7.06.2013r., 25.06.2013r., 6.08.2014r., 22.10.2014r. (k.23,24,25,26-27), umowy kontraktacyjnej nr 6 z dnia 15.07.2009r. (k.28-30), umowy kontraktacyjnej nr (...) z dnia 22.06.2010r. (k.31-33), faktury VAT RR (...) z dnia 30.06.2010r., faktury VAT RR (...) z dnia 26.06.2010r., faktury VAT RR (...) z dnia 25.06.2010r., faktury VAT RR (...) z dnia 22.06.2010r., faktury VAT RR (...) z dnia 22.06.2010r., faktury VAT RR (...) z dnia 19.06.2010r., faktury VAT RR (...) z dnia 18.06.2010r., faktury VAT RR (...) z dnia 20.06.2011r., faktury VAT RR (...) z dnia 20.06.2011r., faktury VAT RR (...) z dnia 16.06.2011r., faktury VAT RR 353/RR/11 z dnia 14.06.2011r., faktury VAT RR 286/RR/11 z dnia 10.06.2011r., faktury VAT RR (...) z dnia 13.06.2009r., faktury VAT RR (...) z dnia 15.06.2009r., faktury VAT RR (...) z dnia 17.06.2009r., faktury VAT RR (...) z dnia 19.06.2009r., faktury VAT RR (...) z dnia 20.06.2009r., faktury VAT RR (...) z dnia 23.06.2009r., faktury VAT RR (...) z dnia 24.06.2009r., faktury VAT RR (...) z dnia 25.06.2009r., faktury VAT RR (...) z dnia 26.06.2009r., faktury VAT RR (...) z dnia 29.06.2009r., faktury VAT RR (...) z dnia 1.07.2009r., faktury VAT RR (...) z dnia 2.07.2009r., faktury VAT RR (...) z dnia 3.07.2009r., faktury

VAT RR (...) z dnia 6.07.2009r., faktury VAT RR (...) z dnia 10.06.2008r., faktury VAT RR (...) z dnia 13.06.2008r., faktury VAT RR (...) z dnia 13.06.2008r., faktury VAT RR (...) z dnia 16.06.2008r., faktury VAT RR (...) z dnia 24.06.2008r., faktury VAT RR (...) z dnia 24.06.2008r., faktury VAT RR (...) z dnia 2.07.2008r., faktury VAT (...) nr (...) z dnia 28.08.2013r., faktury VAT RR nr RR (...) 24.07.2014r. (k.34-66,68-69), dokumentacji związanej z wnioskami o przyznanie płatnościami za lata 2007-2014 (k.119-184), dokumentacji dotyczącej przyznanych płatności za lata 2008r., 2009r., 2010r., (...), 2012r., 2014r. (k.185-234), pismo powódki z dnia 21.11.2011r. i z dnia 19.06.2013r. (k.235,239), wezwania do zapłaty z dnia 6.07.2014r. i z dnia 9.10.2014r. (k.236-238), protokołu uzgodnień z dnia 30.11.2011r. (k.257), protokołu uzgodnień z dnia 28.05.2013r. (k.258), zdjęć (k.295-304,461-478,494,523-525), zawiadomienia Marszałka Województwa (...) z dnia 7.12.2017r. (k.750), oferty z dnia 12.02.2018r. na wykonanie studni głębinowej w miejscowości G. gm. W. (k.804), decyzji Dyrektora (...) w P. z dnia 20.02.2014r. (k.813), koncesji nr (...) z dnia 6.02.2008r. (k.814-824), planu ruchu Odkrywki (...) na okres 2.03.2014r.-1.03.2020r. (k.825-868), informacji z Urzędu Marszałkowskiego Województwa (...) z dnia 12.03.2018r. (k.869), zawiadomienia o popełnieniu wykroczenia z dnia 5.04.2018r. skierowanego do Komisariatu Policji w K. (k.870-872).

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków: P. M., L. P. (1), M. G., J. C. (1), M. F., gdyż zeznania te są jasne, logiczne oraz wzajemnie się uzupełniają.

Sąd nie dał wiary zeznaniom powoda P. K. i powódki M. K. w części dotyczącej okoliczności związanych z wysokością uzyskiwanych plonów i poniesionej szkody, gdyż zeznania te w tej części były sprzeczne z wnioskami opinii Instytutu (...) w F.. Natomiast w pozostałej części Sąd dał wiarę zeznaniom powodów, gdyż znajdują one potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie.

W ocenie Sądu opinia Instytutu (...) w F. była jasna i logiczna, a wnioski tej opinii były należyte i wyczerpująco uzasadnione, przy czym opinia ta nie została skutecznie zakwestionowana przez strony.

Wartość dowodowa dokumentów zaliczonych w poczet dowodów nie budziła zdaniem Sądu wątpliwości.

Sąd zważył, co następuje:

Powódka M. K. wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) SA w K. kwoty 13.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu, z tytułu szkody w postaci osuszenia stawów znajdujących się na nieruchomościach powódki. Natomiast powód P. K. wniosł o zasądzenie od pozwanego (...) SA w K. kwoty 85.241 zł 88 gr wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu, z tytułu szkody w postaci niemożliwości prowadzenia gospodarstwa rolnego i konieczności zmiany uprawianych roślin, w związku z osuszeniem stawów na nieruchomościach oraz obniżeniem poziomu wód gruntowych na których powód prowadzi gospodarstwo rolne za lata 2013 i 2014r. Nadto powodowie wniesli o orzeczenie odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące powstać w przyszłości w związku z dalszym osuszeniem gruntów stanowiących własność powódki M. K. i szkodami związanym z koniecznością prowadzenia gospodarstwa rolnego przez powoda P. K. w oparciu o mniej dochodową produkcję rolną.

Oznacza to, iż powodowie swoje roszczenia wywodzą z art. 144 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (tj. Dz. U z 2017 r. poz. 2126 ze zm.), zgodnie z którym właściciel nie może sprzeciwić się zagrożeniom spowodowanym ruchem zakładu górniczego, który jest prowadzony zgodnie z ustawą; może on jednak żądać naprawienia wyrządzonej tym ruchem szkody, na zasadach określonych ustawą, przy czym przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do innych podmiotów, których prawa majątkowe są zagrożone ruchem zakładu górniczego. Natomiast z art. 145 powyższej ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze wynika, że jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, do naprawiania szkód, o których mowa w art. 144 ust. 1 i 2, stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego.

Powódka M. K. – jak już wcześniej wskazano - wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) SA w K. kwoty 13.000 zł z tytułu szkody w postaci osuszenia stawów znajdujących się na nieruchomościach powódki. Powodowie początkowo wskazali, iż nie są w stanie określić żądania pozwu w sposób inny, aniżeli zostało to już wskazane, a nadto wskazali, iż kwotę 13.000 zł ustalili na podstawie uznania roszczenia przez pozwaną w toku pertraktacji ugodowych (k.518).

Następnie w toku procesu powodowie wskazali, iż dochodzona kwota 13.000 zł obejmuje: utratę hodowanych ryb i pozbawienie możliwości hodowli ryb, koszt rekultywacji, pogłębienia stawów, utwardzenie brzegów oraz koszt odtworzenia stawów i prowadzonej hodowli. Powodowie wskazali przy tym, iż w 2011r. dokonali pogłębienia stawów i utwardzenia brzegów i w związku z tym ponieśli koszt wynajęcia koparki i pracy operatora w kwocie 2.500 zł. Nadto powodowie wskazali, iż w stawach znajdowała się hodowla karpia w ilości 120 kg, przy czym przy przyjęciu średniej ceny karpia hodowanego w Polsce w kwocie ok. 15 zł za kilogram, szkoda wynosi 1.800 zł. Nadto powodowie wskazali, iż dokonywali regularnego zarybiania stawów, wpuszczając co 2 lata karpia krocza w ilości 50 – 60 sztuk, o wartości 200 - 250 zł. Powodowie wskazali przy tym, iż nie dysponują dokumentami, które byłyby w stanie wykazać rzeczywiste koszty związane z hodowlą ryb i stawami (k.762-763,805).

Pozwany (...) SA w K. uznał roszczenie pozwu co do dochodzonej kwoty 2.050 zł, stanowiącej odszkodowanie za szkody związane z hodowlą ryb za 2 lata wskazane w pozwie t. j. 2013r. i 2014r. (k.805).

Zgodnie z art. 213 § 2 kpc Sąd jest związany uznaniem powództwa, chyba że uznanie jest sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa. W ocenie Sądu, w świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego nie można uznać, aby uznanie powództwa przez pozwanego (...) SA w K. co do dochodzonej przez powódkę M. K. kwoty 2.050 zł, stanowiącej odszkodowanie za szkody związane z hodowlą ryb za 2 lata wskazane w pozwie - t.j. 2013r. i 2014r. było sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa.

Wobec powyższego Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki M. K. kwotę 2.050 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu, tj. od dnia 23.05.2015r. do dnia 31.12.2015r. i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1.01.2016r. do dnia zapłaty (**pkt. 1 wyroku**).

Natomiast roszczenie powódki M. K. w pozostałym zakresie – tj. co do kwoty 10.950 zł, stanowiącej koszt rekultywacji, pogłębienia stawów, utwardzenia brzegów, koszt odtworzenia stawów należy zdaniem Sądu uznać za bezzasadne. Powódka bowiem w toku procesu - poza wskazaniem w piśmie z dnia 4.01.2017r., że powodowie w 2011r. dokonali pogłębienia stawów i utwardzenia brzegów i w związku z tym ponieśli koszt wynajęcia koparki i pracy operatora w kwocie 2.500 zł - nie wykazała żadnych okoliczności dotyczących tego roszczenia (por. art. 147 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze i art. 363 § 1 k.c. oraz art. 6 kc i art. 232 kpc). Wobec powyższego Sąd oddalił roszczenie powódki M. K. w tym zakresie (**pkt. 3 wyroku**).

Powód P. K. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) SA w K. kwoty 85.241 zł 88 gr z tytułu szkody w postaci niemożliwości prowadzenia gospodarstwa rolnego i konieczności zmiany uprawianych roślin, w związku z osuszeniem stawów na nieruchomościach oraz obniżeniem poziomu wód gruntowych na których powód prowadzi gospodarstwo rolne za lata 2013 i 2014r. Powód wskazali, że prace prowadzone w Odkrywce T. doprowadziły do osuszenia gruntów rolnych będących własnością powódki, na których powód prowadzi działalność rolniczą, przy czym w latach poprzedzających moment rozpoczęcia oddziaływania pozwanego na gruntach były uprawiane truskawki, cukinia, bób i przeciętny zysk z działalności rolnej rocznie, w przeliczeniu na 1 ha wynosił: z uprawy truskawek 32.304 zł 10 gr; z uprawy bobu 29.832 zł; z uprawy cukinii 23.927 zł. Powód wskazał przy tym, iż w obrębie działek znajdowały się stawy, które za pomocą aparatury nawadniającej służyły do deszczowania zasiewów, jednakże w 2013r. te źródła wody służące do deszczowania przestały istnieć i od tego czasu powodowie zaprzestali zasiewów warzyw i truskawek, gdyż ich uprawa bez deszczowania nie jest możliwa, natomiast zaczęli obsiewać grunty zbożem. Powód wskazał także, iż z uwagi na obniżenie poziomu wód gruntowych nastąpił spadek zbiorów siana i pokosów. Powód wskazał również, iż kolejnym ubytkiem w majątku powodów jest utracona wartość aparatury nawadniającej pola uprawne w kwocie 3.043 zł, która to aparatura wskutek wyschnięcia wody uległa uszkodzeniu, zardzewiała i obecnie nie nadaje się do użytku, przy czym aparatura ta została nabyta przez powoda jako rzecz używana, sprowadzona z zagranicy. Powodowie wskazali, iż odszkodowania domagają się za okres do dnia sprzedaży nieruchomości ozn. nr geod. (...) – tj. do dnia 27.08.2014r. (k.2-7,518-520,528-529).

Z art. 361 § 1 i 2 k.c. wynika, że zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła, przy czym w powyższych granicach, w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Należy przy tym zauważyć, iż art. 361 § 2 k.c. nie uzasadnia rekompensowania korzyści nielegalnych (nieдозwolonych), a więc sprzecznych z prawem lub zasadami współżycia społecznego (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24.06.2014r. sygn. akt I CSK 477/13; uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4.04.2017r. sygn. akt I CSK 161/16).

Z art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 18.07.2001r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2017r. poz. 1121) - w brzmieniu obowiązującym do dnia 31.12.2017r. - wynika, że właścicielowi gruntu przysługuje prawo do zwykłego korzystania z wód stanowiących jego własność oraz z wody podziemnej znajdującej się w jego gruncie; prawo to nie stanowi prawa do wykonywania urządzeń wodnych bez wymaganego pozwolenia wodnoprawnego. Natomiast z art. 36 ust. 2 powyższej ustawy z dnia 18.07.2001r. Prawo wodne wynika, że zwykle korzystanie z wód służy zaspokojeniu potrzeb własnego gospodarstwa domowego oraz gospodarstwa rolnego, z zastrzeżeniem ust. 3. Nadto zgodnie z art. 36 ust. 3 pkt. 2 ustawy z dnia 18.07.2001r. Prawo wodne nie stanowi zwykłego korzystania z wód pobór wody powierzchniowej lub podziemnej w ilości większej niż 5 m³ na dobę.

Z art. 122 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 18.07.2001r. Prawo wodne wynika, że jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pozwolenie wodnoprawne jest wymagane na szczególne korzystanie z wód (por. 37 pkt. 1 ustawy z dnia 18.07.2001r. Prawo wodne). Natomiast z art. 124 pkt. 8 ustawy z dnia 18.07.2001r. Prawo wodne wynika, że pozwolenia wodnoprawnego albo zgłoszenia nie wymaga pobór wód powierzchniowych lub podziemnych w ilości nieprzekraczającej 5 m³ na dobę.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że powodowie wodę do podlewania swoich upraw: truskawek, bobu i cukinii pobierali ze swoich 2 stawów, znajdujących działkach położonych w miejscowości G. ozn. geod. (...) i (...). Nadto z zebranego w sprawie materiału dowodowego, a w szczególności opinii Instytutu (...) w F., wynika że pobór wody przez powodów dla celów deszczowania upraw musiał przekraczać wówczas 5 m³ na dobę i szacunkowo w okresie deszczowania wynosił od 100 do 200 m³ na dobę.

Oznacza to zdaniem Sądu, iż powodowie pobierając wodę ze swoich stawów do deszczowania swoich upraw w ilości przekraczającej 5 m³ na dobę winni uzyskać pozwolenie wodnoprawne zgodnie z art. 122 ust. 1 pkt. 1 i art. 124 pkt. 8 ustawy z dnia 18.07.2001r. Prawo wodne. Powodowie natomiast nigdy nie mieli i nie występowali o uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego na pobór wody w takich ilościach do deszczowania swoich upraw.

W ocenie Sądu należy zatem uznać, iż - zgodnie z art. 361 § 2 k.c. - roszczenie powoda P. K. dotyczące odszkodowania za szkodę w majątku powodów, polegającą na brak możliwości uprawy truskawek, bobu oraz cukinii, z uwagi na brak możliwości deszczowania tych upraw - jest bezzasadne, gdyż powodowie nie dysponowali pozwoleniem wodnoprawnym na pobór wody w takich ilościach do deszczowania swoich upraw.

W świetle powyższego bezzasadne jest również roszczenie powoda P. K. dotyczące odszkodowania w kwocie 3.043 zł, stanowiącej wartość utraconej aparatury nawadniającej pola uprawne. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż w gospodarstwie rolnym powodów stosowano nawodnienia deszczowniane w systemie przenośnym, w skład którego wchodziła pompa wodna z napędem wałkiem odbioru mocy z ciągnika oraz trzech przenośnych zraszaczy P. typu ZM 22 i zestawu węży do pobierania i tłoczenia wody, przy czym ten przenośny zestaw mógł służyć do nawodnień upraw na stosunkowo małych powierzchniach. Należy przy tym jedynie ubocznie zauważyć, iż powód w uzasadnieniu tego roszczenia wskazał, iż aparatura ta wskutek wyschnięcia wody uległa uszkodzeniu, zardzewiała i obecnie nie nadaje się do użytku, natomiast z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż aparatura ta jest sprawny ale nie jest używana.

Nadto z zebranego w sprawie materiału dowodowego, a w szczególności z opinii Instytutu (...) w F., wynika że w warunkach braku nawodnień uprawa truskawek i bobu na glebach gospodarstwa powodów nie byłaby opłacalna. Natomiast podjęcie przez powodów próby uprawy cukinii w 2012r. - a więc w roku, w którym wystąpiły już objawy

drenującego działania leja depresji – przy braku ujęcia wody do nawodnień nie może być uznane za działanie racjonalne.

W konsekwencji wartość strat w produkcji roślinnej w latach 2013-2014 z powodu odwodnienia trwałych użytków zielonych wywołanego oddziaływaniem leja depresji Odkrywki T. wyniosła kwotę 914 zł 70 gr. Natomiast wartość strat sumaryczna w produkcji roślinnej - użytki zielone i uprawy polowe – w warunkach braku nawodnień w latach 2013-2014 z powodu odwodnienia spowodowanego oddziaływaniem leja depresji Odkrywki T. wyniosła kwotę 4.490 zł 30 gr. Łącznie stanowi to kwotę 5.405 zł.

Wobec powyższego Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda P. K. kwotę 5.405 zł. wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu, tj. od dnia 23.05.2015r. do dnia 31.12.2015r. i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1.01.2016r. do dnia zapłaty (**pkt. 2 wyroku**).

Natomiast roszczenie powoda P. K. w pozostałym zakresie Sąd oddalił jako bezzasadne (**pkt. 3 wyroku**).

Powód P. K. i powódka M. K. wniesli również o orzeczenie odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące powstać w przyszłości w związku z dalszym osuszeniem gruntów stanowiących własność powódki M. K. i szkodami związanym z koniecznością prowadzenia gospodarstwa rolnego przez powoda P. K. w oparciu o mniej dochodową produkcję rolną.

Niewątpliwie podstawą tego żądania powodów dotyczącego ustalenia odpowiedzialności pozwanego na przyszłość stanowi przepis art. 189 k.p.c., zgodnie z którym powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Interes prawny należy rozumieć jako potrzebę uregulowania określonej sytuacji z punktu widzenia ochrony prawnych interesów danego podmiotu.

W ocenie Sądu powodowie w toku niniejszego procesu nie wykazali, aby mieli interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. w ustaleniu odpowiedzialności pozwanego na przyszłość za szkody w swoim majątku (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 27 lutego 2013 r. Sygn. akt I ACa 966/12).

Należy przy tym zauważyć, iż powodowie mogą uzyskać pełną ochronę prawną w drodze powództwa o świadczenie, co wyklucza istnienie interesu prawnego jako koniecznej podstawy powództwa o ustalenie. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego, a w szczególności z opinii Instytutu (...) w F. wynika bowiem, że straty plonów w użytkach zielonych i na gruntach ornych spowodowane głębokim odwodnieniem terenu w ww. zakresie będą występować również w następnych latach – tak długo, jak długo grunty gospodarstwa powodów będą się znajdować w zasięgu oddziaływania leja depresji Odkrywki T..

Wobec powyższego Sąd oddalił również to roszczenie powoda P. K. i powódki M. K. jako bezzasadne (**pkt. 3 wyroku**).

Natomiast na podstawie art. 102 kpc Sąd nie obciążył powodów kosztami procesu, z uwagi na okoliczności niniejszej sprawy i rodzaj dochodzonego roszczenia (**punkt 4 wyroku**).

Na podstawie art. 113 ust 1 uksc Sąd nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sąd Okręgowy w K. kwotę 10.597 zł 69 gr tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych, przy czym kwota ta obejmuje: opłatę sądową, zwrot kosztów dojazdów świadków L. P. i J. C. oraz koszty sporządzenia opinii w niniejszej sprawie (**punkt 5 wyroku**).

Andrzej Nawrocki